

NOTAT

16. november 2005

J.nr.:

Ref.: SVF

Samlenotat

Rådsmøde (energidelen af Transport, Telekommunikation og Energi) den 1. december 2005

Foreløbig dagsorden

- 1. Bedre regulering: Implementering og status for det indre marked for el og gas**
  - *Politisk debat*

- 2. Klimaforandring og bæredygtig energi**
  - *Politisk debat og (evt.) rådskonklusioner*

- 3. EU internationale energirelationer**
  - a. Status for EU-Rusland Energi Dialogen og Det Permanente Partnerskabsråd (PPC)
  - b. (evt.) EU-OPEC dialogen
  - c. Energi Traktaten (med Sydøsteuropa)
  - d. Energi Charter Traktaten
  - *Orientering ved Formandskabet og Kommissionen*

1. Bedre regulering: Implementering og status for det indre marked for el og gas

1. Baggrund og indhold

Under dette dagsordenspunkt lægger formandskabet op til en politisk debat om status for gennemførelsen af det indre marked for el og gas.

El- og gasdirektiverne blev vedtaget i sommeren 2003 med en frist for implementering i de nationale lovgivninger den 1. juli 2004. Langt fra alle medlemslande overholdt denne frist. Eksempelvis fik Tyskland først sat de nødvendige love i kraft den 1. juli i år.

Som baggrund for debatten forventes Kommissionen i medfør af bestemmelser i el- og gasdirektiverne at fremlægge en meddelelse om medlemslandenes implementering af direktiverne, der om nødvendigt er ledsaget af forslag til yderligere fællesskabsregulering. Kommissionen har dog ved flere lejligheder i løbet af i år på forhånd tilkendegivet, at der især i lyset af den forsinkede implementering ikke skønnes at være et tilstrækkeligt erfaringsgrundlag om virkningen af direktiverne til at det vil være berettiget at overveje eventuelle nye indgreb til opstramning.

Ud over meddelelsen forventes Kommissionen at fremlægge en statusrapport om arbejdet med en særlig sektorundersøgelse af konkurrenceforholdene i el- og gasmarkederne. Denne sektorundersøgelse gennemføres i regi af kommissæren for konkurrence, mens kommissæren for transport og energi står for meddelelsen.

Begge dokumenter forventes først fremlagt ganske få dage før rådsmødet. Formandskabet har i det lys valgt at fremlægge et oplæg med en række spørgsmål med henblik på at strukturere debatten i rådet. Spørgsmålene vedrører bl.a.

- tilstrækkeligheden i den eksisterende EU-lovgivning,
- muligheden for at øge lovgivningens effektivitet gennem ikke-lovgivningsmæssige redskaber, fx udveksling af ”best practice”, overvågning og rapportering og foranstaltninger til at øge transparensen,
- hvilke foranstaltninger der kan træffes for at øge handelen med el og gas over grænserne,
- hvordan man kan fremskynde udviklingen af regionale markeder som et skridt på vejen mod målet om et samlet indre el- og gasmarked,
- hvorvidt de nationale tilsynsmyndigheder har tilstrækkelige ressourcer og kompetencer til at udføre deres hverv, og om der er behov for at øge deres samarbejde med de nationale konkurrencemyndigheder.

2. Nærhedsprincippet

Der foreligger ikke noget forslag fra Kommissionen.

3. Gældende dansk ret

Der er ikke tale om noget forslag til retsakt.

4. Konsekvenser for Danmark

Resultatet af den politiske debat forventes ikke at få umiddelbare lovgivningsmæssige, administrative, statsfinansielle eller samfundsøkonomiske konsekvenser. Ej heller forventes den at have betydning for beskyttelsesniveauet.

5. Høring

Formandskabets oplæg vil ikke blive sendt i høring.

6. Forhandlingssituationen

Alle medlemslandene finder, at de foreslåede spørgsmål er et godt grundlag for debatten på rådsmødet. Der er også bred enighed om, at det i lyset af den forsinkede implementering og deraf følgende manglende erfaringsgrundlag med det nye regelsæt er for tidligt at overveje eventuelle nye lovgivningsinitiativer.

Mange lande ønsker imidlertid, at der gøres en indsats for at styrke ikke-lovgivningsmæssige redskaber til at fremme markedsintegrationen, herunder fx udveksling af erfaringer, fortsat overvågning og rapportering samt styrkelse af det videre arbejde med henblik på at opnå en bedre integration af de nationale markeder.

7. Europa-Parlamentets udtalelse

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

8. Dansk holdning

Det er generelt i dansk interesse, at el- og gasliberaliseringen gennemføres effektivt og hurtigt. Danmark har valgt at satse på at opnå et reelt fungerende marked for derved at sikre forbrugerne interesser bedst muligt. Ifølge regeringens energistrategi skal ”barrierer for konkurrence (...) først og fremmest imødegås gennem fælles EU-regulering, hvor konkurrencereglerne og mulighederne for at sanktionere dem skal styrkes. Endvidere kan der være behov for at revidere de eksisterende direktiver mhp. at sikre ejermæssig adskillelse mellem de nationale systemoperatører fra kommercielle interesser, samt sikre, at de nationale tilsynsmyndigheder har de nødvendige beføjelser og bliver reelt uafhængige af politiske og kommercielle interesser”. Der er for tiden imidlertid ikke støtte til en revision af direktiverne og Kommissionen er ikke parat endnu til at tage initiativer i denne retning.

9. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Det indre marked for el og gas har været forelagt for Folketingets Europaudvalg adskillige gange. El- og gasdirektiverne blev forelagt med henblik på

forhandlingsoplæg i forbindelse med Det Europæiske Råds møde den 15.-16. marts 2002, jf. aktuelt notat af 15. februar 2002, sendt til Folketingets Europaudvalg den 15. februar 2002. Senest blev sagen nævnt til orientering i udvalget den 22. november 2002, forud for rådsmødet den 25. november 2002.

2. Klimaforandring og bæredygtig energi

KOM(2005)265

1. Baggrund og indhold

Formandskabet lægger op til en politisk drøftelse af det overordnede tema med udgangspunkt i en række spørgsmål om behovet for politiske initiativer til fremme af bæredygtige energiformer.

Drøftelsen skal bl.a. afdække samspillet mellem energipolitiske tiltag og indvirkning på klima- og konkurrenceforhold. Eventuelle konklusioner på drøftelsen kan blive vejledende for Kommissionen i udarbejdelsen af den kommende Handlingsplan for energieffektivitet som ventes fremlagt i første halvdel af 2006.

Formandskabet har fremlagt udkast til Rådskonklusioner, der giver politisk opbakning til prioritering af bæredygtig energi. Hovedvægten er helt overvejende lagt på energieffektivitet, mens problemstillingen omkring klimaforandringer kun i mindre omfang adresseres direkte.

I konklusionerne nævnes, at transportsektoren har et særligt stort potentiale for energibesparelser og det fremhæves, at en øget indsats for udvikling af mere energieffektive teknologier dels er nødvendig, dels indebærer betydelige erhvervspotentialer for virksomhederne i EU.

Kommissionen opfordres til at basere den kommende handlingsplan for energieffektivitet på grundige cost-benefit-analyser og overveje alle typer af tiltag for at fremme mere effektiv energianvendelse. Kommissionen opfordres ligeledes til at inddrage energieffektivitet i den kommende revision af EU's bæredygtighedsstrategi.

Til at understøtte drøftelsen under dette punkt har Formandskabet endvidere tilføjet Kommissionens Meddelelse "Grønbog om energieffektivisering – eller hvordan vi kan få mere ud af mindre". Grønbogen blev præsenteret på Rådsmødet (energi) den 29. juni 2005.

Grønbogen er et vigtigt element i kommissær for energi, Andris Piebalgs' energipolitiske prioriteringer, som gør en forbedring af energieffektiviteten til et hovedindsatsområde. Grønbogen skitserer et ambitiøst program, der skal medvirke til at sikre realisering af omkostningseffektive energibesparelser svarende til 20 % af EU's nuværende energiforbrug.

Indholdet af Grønbogen er beskrevet mere uddybende i grundnotat af 14. oktober 2005.

2. Nærhedsprincippet

Punktet indeholder ikke forslag til retsakter og påvirker dermed ikke nærhedsprincippet.

Grønbogen om energieffektivitet lægger op til, at der vil blive fremlagt konkrete forslag. Det nævnes således eksplicit, at en fremtidig styrket indsats bør omfatte aktiviteter såvel på fællesskabsniveau som på nationalt, regionalt og lokalt niveau. Der er selvstændige afsnit der beskriver mulige initiativer på alle disse niveauer.

Det er regeringens opfattelse, at en række kommende initiativer til fremme af energibesparelser med fordel kan gennemføres på EU-niveau. Dette er dels begrundet i, at der er tale om fælles markeder for energieffektiviserings-teknologier og at der gennem fælles regulering derfor kan opnås større og billigere besparelser end gennem national regulering. Dels vil national regulering kunne medføre tekniske handelshindringer.

3. Gældende dansk ret

Udkastet til rådskonklusioner er ikke omfattet af dansk ret.

De initiativer der forventes i grønningen om energieffektivisering vil muligvis berøre følgende dansk lovgivning på energibesparelsesområdet:

Lov om fremme af energibesparelser (energisparseloven) fastlægger de overordnede rammer for prioritering og planlægning af de fremtidige energisparaktiviteter, således der kan opnås størst mulig effekt i forhold til indsatsen. Loven indeholder ligeledes rammerne for implementering af energimærkningen af apparater og produkter.

- Net- og distributionsselskaber inden for el, fjernvarme og naturgas er med hjemmel i henholdsvis elforsyningsloven, varmforsyningsloven og lov om naturgasforsyning med tilhørende bekendtgørelser pålagt at arbejde for fremme af energibesparelser hos forbrugerne.

- Loven om normer for energieffektivitet i energiforbrugende udstyr, som indeholder hjemmel til at udmønte EU-krav om energieffektivitet.

4. Konsekvenser for Danmark

Udkastet til rådskonklusioner vil ikke få direkte konsekvenser for Danmark.

I relation til grønningen om energieffektivitet er det forventningen, at den ikke vil give anledning til lovgivningsmæssige ændringer af betydning, da Danmark i mange år har gjort en omfattende indsats med hensyn til energieffektivisering. Ligeledes forventes der ikke større statsfinansielle eller administrative konsekvenser. Det kan også forventes at initiativer i medfør af

grønbogen vil få en positiv indvirkning på beskyttelsesniveauet i Danmark og i EU.

5. Høring

Udkastet til rådskonklusioner har ikke været sendt i høring eksternt.

Grønbogen om energieffektivitet har været i høring blandt 77 interessenter, herunder på transportområdet.

6. Forhandlingssituationen

Det forventes, at indholdet i udkast til konklusioner ikke vil møde modstand.

7. Europa-Parlamentets udtalelse

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om rådskonklusionerne. Europa-Parlamentets udtalelse om grønningen om energieffektivitet foreligger endnu ikke.

8. Dansk holdning

Danmark kan støtte udkastet til rådskonklusioner, herunder fokuseringen på energieffektivitet. Danmark vil endvidere kunne støtte forslag om at fremme udvikling og indpasning af omkostningseffektive vedvarende energiløsninger i de nationale energisystemer.

Den opprioritering af indsatsen for at fremme energieffektivisering, som grønningen om energieffektivisering er udtryk for, ligger fint i forlængelse af regeringens politik således som den kommer til udtryk i den politiske aftale af 10. juni 2005 om den fremtidige energispareindsats og i "Handlingsplanen for en fornyet energispareindsats", september 2005. På en række punkter er der sammenfald mellem den danske handlingsplan og grønningen. Det gælder f.eks. i forhold til begrundelserne for at fremme energibesparelser.

Regeringen prioriterer generelt internationale initiativer, herunder specielt EU-initiativer til fremme af energieffektivisering og energibesparelser højt. En internationalt koordineret indsats vil normalt forøge initiativernes effekt og reducere omkostningerne. Samtidig betyder det, at erhvervenes konkurrenceforhold ikke belastes i samme grad som ved national enegang.

Med dette udgangspunkt vil regeringen positivt arbejde for at grønningen følges op af konkrete initiativer til styrkelse af den fælles indsats på områder, hvor handlinger nødvendigvis må ske på EU-niveau. Det gælder bl.a. i relation til energiforbrugende produkter, bygninger, transportmidler mv.

9. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Grundnotat om grønningen om energieffektivitet blev sendt til Folketingets Europaudvalg den 25. oktober 2005.

3. EU's internationale energirelationer

1. Baggrund og indhold

Under dette dagsordenspunkt vil der blive orienteret om status for samarbejdet for så vidt angår en række internationale fora mv.

EU-Rusland dialogen og Det Permanente Partnerskabsråd (PPC)

Energialogien blev lanceret på topmødet mellem EU og Rusland under det franske formandskab i efteråret 2000. Energialogien er et led i bestræbelserne på at etablere et partnerskab mellem Fællesskabet og Rusland på energiområdet. EU's interesser i samarbejdet med Rusland knytter sig først og fremmest til import af energiråstoffer fra Rusland, herunder især olie og gas. Ruslands interesser knytter sig især til EU-investeringer i energisektoren og overførsel af teknologi samt know-how. Fra EU's side føres dialogen af Kommissionen på Fællesskabets vegne. Energialogien mellem EU og Rusland er ofte på rådsmødet (energi), som et punkt, hvor Kommissionen giver en mundtlig orientering, der jævnligt giver anledning til kritik for manglende inddragelse af medlemslandene og manglende åbenhed om dialogen.

På det tidligere hollandske formandskabs initiativ er der blevet nedsat 4 såkaldte temagrupper, der dækker områderne infrastruktur, investeringer, energieffektivitet og handel. Under det britiske formandskab er arbejdet i disse tematiske grupper blevet intensiveret. Desuden har der været afholdt et første møde på energiministerniveau i Det Permanente Partnerskabsråd (PPC Energy) den 3. oktober 2005. Formålet med dette møde var at give politisk støtte til energialogien og arbejdet i de tematiske grupper samt at forberede EU-Rusland topmødet den 4. oktober 2005, for så vidt angik energidelen som udgjorde et hovedpunkt på dagsordenen.

(Evt.) EU-OPEC dialogen

Formandskabet og Kommissionen vil orientere om status for EU-OPEC dialogen.

Traktat mellem Det Europæiske Fællesskab og staterne i Sydøsteuropa med henblik på at etablere et integreret energimarked i Sydøsteuropa

Siden Helsingfors-topmødet i december 1999 har EU haft som mål at styrke stabilitet, sikkerhed og økonomisk udvikling i Sydøsteuropa. Rådet af energiministre har i rådskonklusioner af 14. maj 2003 hilst etableringen af et energifællesskab med disse stater velkomment og understreget vigtigheden af, at der etableres åbne, driftssikre og konkurrencebetonede energimarkeder, bl.a. gennem rekonstruktion og udvikling af de nødvendige el- og gasinfrastrukturer.

Kommissionen har siden maj 2004 på mandat fra Rådet forhandlet en traktat, som etablerer en organisering af et integreret energimarked for Sydøsteuropa. Forhandlingerne er nu afsluttet, og traktaten blev undertegnet ved en højtidelighed i Athen den 25. oktober 2005.

Traktaten udstrækker *acquis communautaire* til landene i Sydøsteuropa¹ og skaber et indre energimarked dér. Tyrkiet undlod at underskrive traktaten i sidste minut som følge af problemer med *acquis'*ets miljøbestemmelser. Traktaten skaber en fælles ramme for fremtidige investeringer i og forbedringer af energi og infrastruktur i regionen (anslås til 30 mia. Euro) og bidrager til at lægge grobunden for disse landes fremtidige indlemmelse i EU. Samtidig er der skabt grundlag for stabile energi-forbindelser mellem EU og det Kaspiske Hav og Mellemøsten. Det vil bidrage til at skærpe konkurrencen på EU's marked og øge energiudbuddet.

Energi Charter Traktaten

På grundlag af forholdene primo november 2005 må det forventes, at der vil indgå to punkter i orienteringen: 1.) Udpegning/valg af ny generalsekretær for energicharterets sekretariat, og 2.) Status for de uformelle drøftelser mellem EU og Rusland om udestående punkter i udkastet til transitprotokol om transit af energi (d.v.s. gas, olie og el) gennem tredjelande.

En belgisk kandidat, André Mernier, forventes at opnå flertal ved et valg til stillingen som generalsekretær som afløsning for tyskeren Ria Kemper. Den nye generalsekretær skal tiltræde den 1. januar 2006.

Mht. protokollen for transit af energi under Energichartertraktaten er det tre år siden, at de egentlige forhandlinger om regler for transit af energi gennem lande, som har ratificeret energichartertraktaten, stoppede. Forhandlingerne blev "midlertidigt" standset, da formanden for Charterkonferencen, Henning Christophersen, vurderede, at man var kommet så langt som det var muligt i et stort forhandlingsforum. Det blev overladt til EU og Rusland at føre bilaterale drøftelser med henblik på at finde løsninger i de 4 spørgsmål, som på daværende tidspunkt skilte de to parter. På nuværende tidspunkt ser det ud til, at der er sket væsentlige fremskridt i drøftelserne på nogle de udestående punkter, og at der derfor kan være grund til at søge at udnytte det positive forhandlingsklima til at opnå et acceptabelt resultat på de sidste punkter.

2. Dansk holdning

For så vidt angår energidialogen med Rusland ser man fra dansk side dialogen som et supplement til medlemslandenes bilaterale relationer til Rusland og Energicharterprocessen. Regeringen er enig i målet: at skabe forudsætninger for et tættere handelsmæssigt og økonomisk samarbejde mellem EU og Rusland på energiområdet, og at skabe større sikkerhed for EU's energiforsyning. Energidialogen dækker et bredt spektrum i Fællesskabets forhold til Rusland og omfatter derfor områder, hvor kompetencen er delt mellem Rådet og Kommissionen. Regeringen lægger følgerig vægt på, at medlemslandene inddrages i dialogen.

---

¹ De kontraherende parter er De Europæiske Fællesskaber, Albanien, Bulgarien, Bosnien og Hercegovina, Kroatien, FYROM (Makedonien), Montenegro, Rumænien, Serbien, Tyrkiet og Kosovo.

Regeringen lægger ligeledes vægt på, at EU's aktiviteter i Energialogen koordineres med EU's arbejde inden for rammerne af Energicharterprocessen, således at der sikres konsistens i EU's holdning over for Rusland, at synergimulighederne udnyttes på en effektiv måde, og at dobbeltarbejde undgås.

Fra dansk side støtter man den igangværende EU-OPEC dialog som et nødvendigt og hensigtsmæssigt middel til at øge energiforsyningsikkerheden.

Med hensyn til Energitraktaten med Sydøsteuropa hilser man fra dansk side undertegnelsen af traktaten velkommen. Det ligger i forlængelse af konklusionerne på Det Europæiske Råds møde i København, december 2002, at det udvidede EU's nabolande, herunder det vestlige Balkan, trækkes ind i et snævrere samarbejde på relevante sektorområder, ikke mindst på infrastrukturområdet.

Med hensyn til Energicharteret støtter Danmark EU's kandidat til posten som ny generalsekretær for energichartersekretariatet.

Henset til EU's voksende behov for importeret energi støtter Danmark af forsyningsikkerhedsgrunde, at Fællesskabet aktivt søger transitprotokolforhandlingerne afsluttet med et positivt resultat.

3. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

De pågældende sager har været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering ved flere lejligheder, senest den 22. november 2002, forud for rådsmødet (energi) den 25. november 2002, jf. samlenotat af 14. november 2002 sendt til Folketingets Europaudvalg den 14. november 2002.